

Natuur- en Vogelwacht Rotta

Nummer 160

zomer 2022

Aves Visum

In deze Aves Visum ...

- 5 3 nieuwe ereleden
- 6 Watervlooiën – *Jan Smith*
- 10 Natuurinclusief Nederland
natuur overal en voor iedereen
- 14 Het bruist weer in het Trefpunt – *Arend Hoogeveen*
- 16 Reuzenberenklauwen handmatig te lijf – *Henk Starink*
- 20 De Fakkel – *Rixte Boskma* vertelt . . .
- 23 Rotta Jeugd – *Marijke den Oudendam*
- 24 Cursus Vogelherkenning voor beginners – *Josien Hof*s

DE NATUUR IS
IN OVERLEG

OF DE MENS
MAG BLIJVEN

Loesje

Postbus 1046
6801 SA Arnhem
www.loesje.nl

Op de ledenavond van 24 mei hebben Cor en Riekje van de Lustgraaf de aanwezige leden virtueel meegenomen op hun vakantiereis naar Spitsbergen en omgeving. Onder andere zagen ze deze zadelrobber op het pakijns. Lees op de middenpagina's hoe het verenigingsleven in en om het Trefpunt weer bruist!

En verder . . .

- 4 Van het Bestuur
Van de Redactie
- 8 - Uitslag Rotta Jubileumpuzzel
- SBB-column – **Sterk**
- 9 Weerspreuken over de zon:
feit of fabel
- 19 Natuurwerk
- 22 - Klein weetje
Wereldkampioen verspringen
- Bijdehand
Müllerian Mimicry
- 25 Ruimtelijke Ontwikkelingen
in de Noordrand
- 26 Gewildgroeï
- 28 Mystery Bird

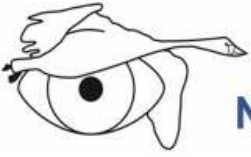
**Ik had pech.
Oord regelt het.**

Kapot. Beschadigd. Kwijt. Gestolen. Een ongelukje. Gelukkig zijn we via Oord Assurantiën goed verzekerd. Als er eens iets misgaat, dan zorgt Oord ervoor dat alles snel en goed geregeld wordt. En dat geeft een goed gevoel.

www.oordbv.nl
(010) 440 0788 | info@oordbv.nl

doortastend en dichtbij **OORD**
assurantiën

Natuur- en Vogelwacht Rotta

Natuur- en Vogelwacht Rotta

Hoeksekade 164, 2661 JL Bergschenhoek

Email info@rotta-natuur.nl

Website <https://www.rotta-natuur.nl>

ANBI RSIN-816580662

Iban NL60 TRIO 0254 40 52 23

KvK Haaglanden, nr. 40464998

Natuur- en Vogelwacht Rotta is een zelfstandige natuur- beschermingsvereniging, actief in het Recreatiegebied Rottemeren en de omliggende gemeenten Zuidplas, Lansingerland en de noordrand van Rotterdam. De vereniging heeft ten doel flora en fauna te verbeteren en het (doen) herstellen van verstoringen daar in; het beschermen en in stand houden van groenvoorzieningen en natuurgebieden en het opkomen voor het milieu; het (doen) realiseren en het (doen) in stand houden van ecologische, landschappelijke en recreatieve verbindingzones. De vereniging is opgericht op 9 februari 1982.

Lidmaatschap

Volwassenen min. € 12,50 per jaar

Jeugd (tot 18 jaar) min. € 6,50 per jaar

Donateurs min. € 12,50 per jaar

Bestuur

Voorzitter: Hans Sanders 06 - 40 56 77 69
email: voorzitter@rotta-natuur.nl

Vicevoorzitter: Anneke Zuidervaart 06 - 20 00 17 52
email: anneke.zuidervaart@rotta-natuur.nl

Secretaris: Peter Wienbelt 06 - 51 48 84 75
email: secretaris@rotta-natuur.nl

Penningmeester: Cor van de Lustgraaf 06 - 29 24 27 69
email: penningmeester@rotta-natuur.nl

Ledenbeheer: leden@rotta-natuur.nl

Leden:

Marijke den Oudendammer 06 - 28 51 81 05

Arend Hoogeveen 06 - 83 69 84 50

Henk Starink 06 - 28 54 40 03

Vertrouwenspersoon Natuur- en Vogelwacht Rotta:
Josien Hofs 06 - 12 13 46 83

Verenigingsgebouw Natuurcentrum Trefpunt Rotta

Hoeksekade 164, 2661 JL Bergschenhoek
010-521 63 34 (alleen tijdens openingstijden)

Beheerder: Ad Somers 06 - 39 32 11 13
email: trefpunt@rotta-natuur.nl

Open: donderdag 10.00 - 16.00 uur
zaterdag 12.00 - 16.00 uur

Bij de voorpagina: Watervlo (*Cladocera Daphniidae*)
met eitjes © Jan Smith

Verenigingsblad Aves Visum

Redactie: Josien Hofs, Arend Hoogeveen en Hans Soeterbroek

Redactieadres: avesvisum@rotta-natuur.nl

Druk: Editoo Arnhem

Iedereen kan een artikel voor Aves Visum aanbieden, uiterlijk twee weken voor de verspreidingsdatum (in de eerste week van maart, juni, september en december). De redactie behoudt zich het recht voor artikelen in te korten, te wijzigen of te weigeren, waar nodig in overleg met de auteur(s). Copyright foto's bij de fotograaf.

ROTTA WERKGROEPEN

Rotta Rangers en Kapoentjes

info Esmeralda Eggen
jeugd@rotta-natuur.nl

Rotta Natuurwerk

Info Rien van der Vorm
natuurwerk@rotta-natuur.nl

Rotta Onderzoek

Info (vacature)
onderzoek@rotta-natuur.nl

Trefpunt Vrijwilligers

Info Annet van der Kooij
trefpunt@rotta-natuur.nl

Rotta Communicatie en Website

Info Birgitte Blom
communicatie@rotta-natuur.nl

Werkgroep Ruimtelijke Ontwikkelingen

info Jaap van Lien
jaapvanlien@rotta-natuur.nl

Projectgroep Oppervlaktewaterkwaliteit Oostland

info Jan Smith of Cees van der Burg
poko@rotta-natuur.nl

Alliantie GroenBlauwe Rotte

Info Arend Hoogeveen
www.alliantiegroenblauwerotte.nl

Ledenexcursies

Info Peter Wienbelt
excursies@rotta-natuur.nl

Rotta Erfvogels en Tuinadvies

Info Henk Starink
advies@rotta-natuur.nl

Van het Bestuur

Anneke Zuidervaart

Hoog lichtgroen gras waartussen knalgele boterbloemen heen en weer wiebelen. Een kakafonie van vogels in het riet. Diepspittend om de kaukasische berenklaauw in het HBB uit de grond te krijgen, turen we naar de natuur ons heen. Zomaar ontdekken dat mevrouw koekoek een wonderlijk pruttelend antwoord geeft aan haar man en beseffen dat we dat nooit eerder gehoord hebben. De natuur is Rotta's inspirator!

Op de ALV in maart hebben we drie langdurig hardwerkende leden tot erelid benoemd: Jan Noppers en Ad Somers, beide verantwoordelijk voor de organisatie van het Trefpunt en Jaap van Lien, jarenlang volger en aanjager van het natuurbeleid van Lansingerland. Inmiddels hebben ze hun voetafdruk in cement achtergelaten, zodat velen in hun voetsporen kunnen treden.

De eerste ledenavond na Corona gaf ons een enthousiast verhaal van Bob Hartog en Maurice Kruk, werkzaam bij Natuurmonumenten in Vlinderstrik en polder Schieveen. Het gebied verscholen achter de zandwal van de nieuwe A16 maakt ons nieuwsgierig. Alleen als mensen met verschillende belangen gaan begrijpen hoe waardevol kleine stukjes natuur in de stedelijke omgeving zijn, kan er iets veranderen. Het initiatief 'Rotterdam de boer op' beoogt korte lijnen tussen boer en gebruiker te stimuleren. We zagen de ontwikkeling van de Herenboerderij Vlinderstrik, waar enthousiast gewerkt wordt. Als je om je heen kijkt zie je 3 treintrajecten, een strook van kassen en de hoge zandafscheiding, daarboven het kabaal van vliegtuigen. Maar ook vogels in een nat gebied, vrolijke varkens en een boomgaard met verschillende fruitsoorten, afgewisseld met vogelvriendelijke struiken. De echte koekoeksbloem bloeit uitbundig.

De afgelopen tijd zijn ook de activiteiten voor de Rotta--jeugd weer van start gegaan: de jongsten struinden langs de paddenpoel en tuurden door hun loepjes naar de kleine bewegelijke diertjes. Het Trefpunt is weer open op donderdag en op zaterdagmiddag; de vogelcursus wakker het enthousiasme van vogelherkenning aan, de maandelijkse excursies kennen niet meer de Coronabeperkingen.

In Ommoord vierde de Wijktuin haar 50-jarig bestaan. Ook daar een grote groep vrijwilligers die voor het onderhoud zorgt. Je beseft weer hoe belangrijk al die stukjes natuurwerk zijn voor het welzijn van een wijk met veel steen.

In m'n tuin zet een jonge gaai een struik in een golvende beweging. Hoog in de lucht hoor ik gierzwaluwen en de scholekster vliegt al kabalend in een rechte lijn van z'n nest in het industriegebied naar het voedsel bij de Rotte. Veel activiteit bij Rotta en veel inspiratie vlak om je heen!!

Van de Redactie

Het verenigingsleven van Rotta begint gelukkig in zijn oorspronkelijke en enthousiaste vorm te geraken. In dit nummer tref je daar het nodige over aan. Ons clubgebouw Het Trefpunt is weer het bruisend middelpunt. We zijn bijzonder blij om voor het eerst in ruim twee jaar weer een jeugdpagina te kunnen vullen, en het onthalen van de drie nieuwe ereleden kon zonder restricties gebeuren.

Veel aandacht voor onze eigen activiteiten, zoals de vogelcursus, en de altijd indrukwekkende inspanningen van de natuurwerkgroep, die het werk in al zijn variaties weer op tijd klaar kreeg voor het nieuwe groei- en bloeiseizoen. Onderdeel is de bestrijding van de reuzenberenklaauw, op zich een plant die veel insecten trekt, het hoe en waarom van onze acties wordt in dit nummer uiteengezet. De ontwikkelingen in de noordrand worden door Rotta nauwgezet gevolgd, we hopen op een vruchtbare samenwerking met de nieuwe wethouders in Lansingerland, en ook in de gemeenten Zuidplas en Rotterdam.

Zoals je inmiddels gewend bent oog voor het kleine, zoals de hommelmot, soms zelfs het microscopisch kleine, zoals de watervlo, die dankzij de microscoop goed te bestuderen is. Elk leven heeft een functie, dat weten we wel, maar het is altijd weer boeiend te zien hoe dat allemaal in zijn werk gaat.

De longread gaat deze keer over het (lijvige) rapport van de Raad voor de Leefomgeving en de Infrastructuur. De belangrijkste delen en conclusies hebben we op een rij gezet. De toepassing ervan op ons werkgebied is van belang. Inmiddels blijkt uit onderzoek, uitgevoerd in opdracht van het Zuid-Hollands Landschap, dat ruim 88% van de inwoners natuur in hun omgeving belangrijk vindt. Ruim de helft wil meer natuur in hun provincie. Bijna 70% van de inwoners in Zuid-Holland maakt zich zorgen om het verlies van biodiversiteit in de regio. De angst dat soorten verdwijnen leeft zowel onder stedelingen als inwoners van landelijk gebied binnen de provincie.

Tenslotte wordt de Fakkelpuzzel door steeds weer nieuwe vrijwilligers overgedragen, en ontbreekt de onvolprezen achterpagina met de mystery bird van Chris van Rijswijk ook deze keer niet. Dat de lezers van Aves Visum van puzzelen houden blijkt wel uit de vele enthousiaste reacties op de jubileumpuzzel.

De boswachter-van-dienst verrast ons ditmaal met een verrassend onderwerp: de man-vrouw-verhoudingen.

We hopen dat je er weer plezier aan zult beleven en houden ons zoals gebruikelijk aanbevolen voor commentaar en suggesties. <<

3 nieuwe ereleden bij Rotta!

Met trots presenteren wij - het bestuur - Jan Noppers, Jaap van Lien en Ad Somers als ERELID van onze vereniging: 234 jaar wijsheid en inzet die Rotta een grote dienst hebben bewezen!

Ik denk aan iemand die jarenlang organisator van een belangrijk werkonderdeel is geweest en met veel achtergrondkennis van natuurbeleid, waar nodig stelling neemt in de samenleving.

Ik denk aan iemand die geen tweede huis in Frankrijk heeft, maar aan de Hoeksekade 164.

Ik denk aan Rotta-vrienden die jarenlang in de modder lopen en binnenkort ook in het cement om daar hun voetafdruk te maken. Het symbool voor de indrukwekkende voetafdruk voor onze vereniging.

Ik denk aan iemand waarvoor 'dit is kapot' niet bestaat en het altijd weet te fixen.

Ik denk aan Iemand die het Rotta bloed in de aderen heeft en die door zijn toegewijde inzet de vereniging gebracht heeft zo-als deze nu is.

Ik denk aan iemand die een actieve doorzetter is met een gigantische inzet

Ik denk aan iemand die 'Oog voor natuur' heeft, dit is zijn 2e natuur.

Ik denk aan iemand die alles meer dan goed in de gaten houdt... zelfs als anderen het al over hebben genomen...

Ik denk aan die stille werkers op de achtergrond met goede ideeën en waar je altijd op kunt rekenen.

Ik denk aan iemand die, of het nou om een nippeltje, een moertje of boutje of wat voor techniek dan ook gaat, voor alles heeft hij wel een (meestal goedkope) oplossing.

*Ik denk aan iemand die het dak op kan.....
Ja, alleen als de pannen eraf zijn gewaaid hoor!*

Ik denk aan iemand die zoveel om Rotta geeft, dat ie als enige kritische vragen stelde rond de nieuwe huurovereenkomst voor het Trefpunt. Uitstekend!

Ik denk aan iemand die jarenlang actief is op meerdere fronten binnen de vereniging. Dat mag bestuurlijk zijn maar ook in één of meerdere werkgroepen. Iemand die zijn of haar sporen heeft verdiend en voetsporen kan na laten.

Ik denk ook aan iemand met een geweldig ruimtelijk inzicht; dat moet je koesteren, daar heeft zowel de natuur als de mens baat bij.

Ik denk aan iemand die zich verantwoordelijk voelt voor Rotta zoals voor een kind.

Ik denk aan iemand die als een speurende sperwer zijn werkgebied scherp in de gaten houdt op alles wat met natuur te maken heeft.

Ik denk aan iemand die ziet wat er gedaan moet worden en dat karwei oppakt zonder daar verder ruchtbaarheid aan te geven.

Watervlooien

Tekst en foto's: Jan Smith

Watervlooien, je komt ze overal tegen en aquariumliefhebbers zijn er dol op. Nou ja, ze vangen ze graag omdat hun siervissen er dol op zijn. Ze komen in grote 'wolken' in het water voor, maar daarmee is eigenlijk alles al gezegd. Verrassend genoeg zijn het kleine wonderdjes der natuur die best weleens in het zonnetje gezet mogen worden.

Maar wat zijn het eigenlijk voor waterdiertjes? Het zijn kleine kreeftachtige waterdiertjes met een lichaamslengte variërend van 0,5 tot 3 millimeter, hun officiële Latijnse naam is *Cladocera*. De naam watervlo, met het accent op vlo, danken ze aan de springerige en schokkerige manier waarop de meeste soorten zich door het water bewegen. Voor de rest hebben ze niets gemeen met de bijtende honden- of kattenvlooien, laat staan met de door ons zo gehate jeukbezorgers.

Watervlooien komen overal in grote aantallen voor en er zijn meer dan 100 variëteiten in het Nederlandse zoetwater. Daar vervullen ze een onverwachte en belangrijke rol in het aquatisch voedselweb. Ze doen zich bijvoorbeeld massaal te goed aan algen en in onze regio is dat best wel belangrijk omdat het water in onze sloten vaak zo veel voedingsstoffen bevat, dat het bij warmer weer al snel leidt tot algenbloei. Sommige soorten *Cladocera* zijn echter carnivoren die zich te goed doen aan bacteriën en andere eencelligen en er bovendien niet voor terugdeinzen zich te vergrijpen aan soortgenoten.

Op hun beurt vallen de *Cladocerae* massaal ten prooi aan macro-invertebraten, de met het blote oog wel goed zichtbare waterdiertjes als larven en nimfen, kevers en mijten en

Als je lang genoeg door de microscoop naar zo'n mirakels klein wezentje tuurt, ontdek je telkens weer nieuwe eigenschappen en word je gegrepen door het wonder der natuur.

dergelijke, en vormen ze de belangrijkste voedselbron voor vissen. Voor elk wat wils, dus.

De diertjes uit de *Cladocera*-familie kunnen op grond van het aantal pootjes dat ze hebben en een aantal andere, minder opvallende kenmerken worden onderverdeeld in 4 kleinere families, te weten de *Polyphemidae*, de *Daphniidae*, de *Lynceidae* en de *Sididae*. Ze behoren net als kieuwpootkreeftjes en bladpootkreeftjes tot de *Branchiopoda*, een orde van de schaaldieren. Hun lichaam vertoont geen duidelijke geleidingen en is zijdelings enigszins samengedrukt. Ze hebben doorgaans een relatief grote snavelachtige kop, die weer per ondersoort varieert.

De kleine voorste sprieten fungeren als voelsprietjes die in een bundeltje zogenoemde reukharen eindigen. De achterste sprieten zijn in de loop van de evolutie vergroeid tot een paar lange en krachtige roeipoten die elk in twee takken gesplitst zijn en voorzien zijn van borstels. Aan het achterlijf bevinden zich vier tot zes paren kieuwpootjes en het achterlijf eindigt

in een zogenoemd na-achterlijf, dat beneden- en binnenwaarts gebogen is. Aan het uiteinde zitten meestal een of twee klauwachtige verlengingen, die weer een belangrijk determinatiekenmerk zijn. Op het midden van de kop bevindt zich een groot samengesteld oog dat trillend beweegt en daarvoor zit doorgaans nog een enkelvoudig oog.

Als je lang genoeg door de microscoop naar zo'n mirakels klein wezentje tuurt, ontdek je telkens weer nieuwe eigenschappen en word je gegrepen door het wonder der natuur. Zo zie je bij een vergroting duidelijk het kloppende hartje dat meer dan 200 slagen per minuut maakt. Ook het darmkanaal is dan goed zichtbaar.

In zuurstofarme omgevingen maakt *Cladocera* gewoon zelf zijn eigen rode bloedlichaampjes aan om in de zuurstofbehoefte te kunnen blijven voorzien.

Mannelijke watervlooien zijn kleiner dan de vrouwtjes en onderscheiden zich door de kleine haakjes aan de voorste sprieten waarmee zij zich aan

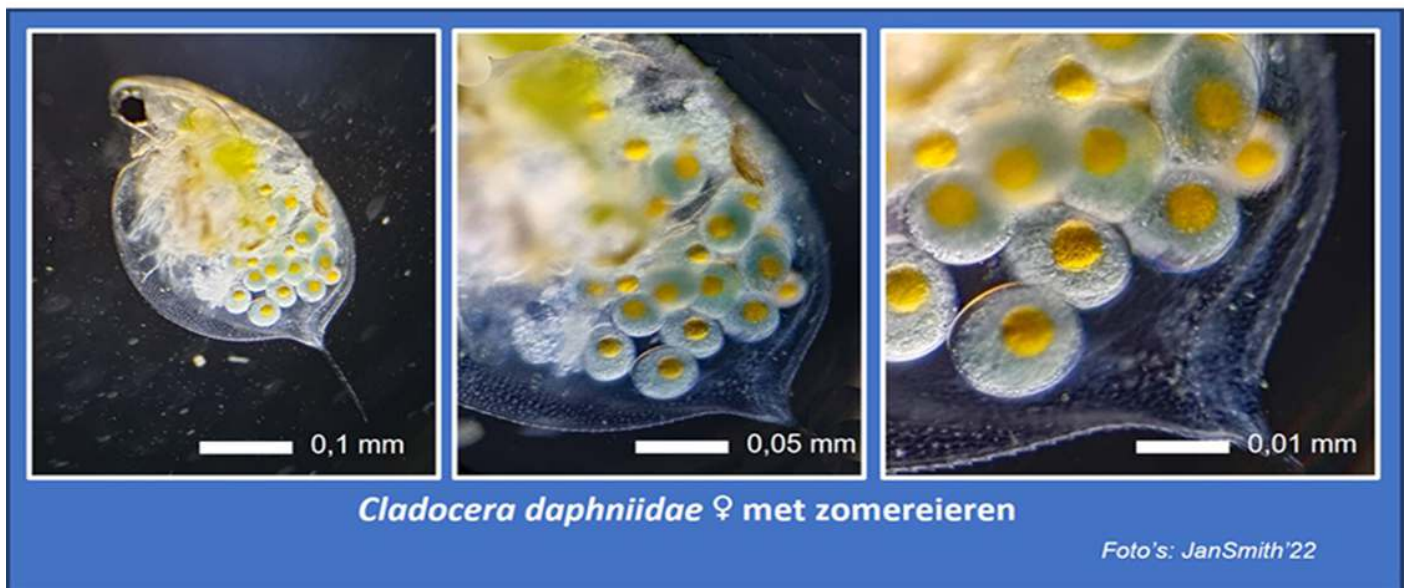
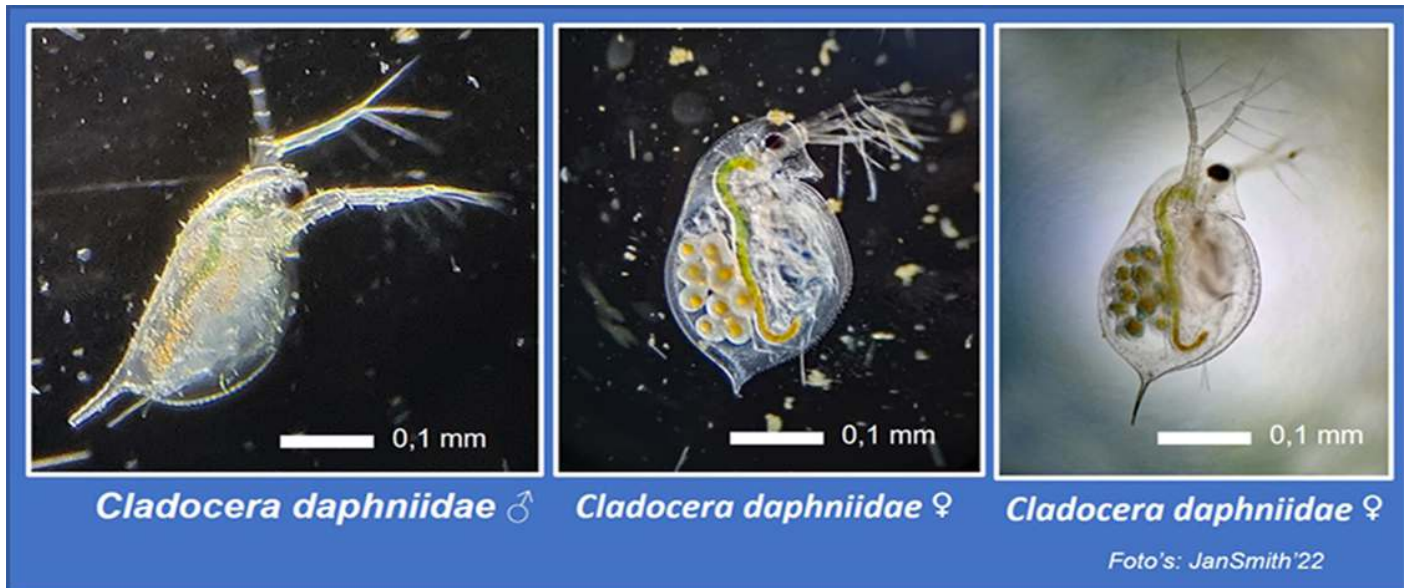
het vrouwtje vastklampen tijdens het paren. Er zijn veel minder mannetjes en doorgaans verschijnen ze pas ten tonele in de herfst. De grote rode en zwarte wolken watervlooien die je 's zomers in de sloot ziet zwemmen zijn allemaal vrouwtjes die daar voor het nageslacht zorgen. Zo'n 'broedster' brengt zonder te hebben gepaard in de broedholte in haar rug tot wel vijftig eitjes tot ontwikkeling zonder

te zijn bevrucht, de zogenoemde zomereieren komen binnen enkele dagen tot volledige ontwikkeling. Ze komen na een paar dagen al uit en dan begint ze weer opnieuw.

In de herfst paren de vrouwtjes wel met de mannetjes waarna in dezelfde broedholte twee tot drie grotere eieren tot ontwikkeling komen, de zogenoemde wintereieren (in het Duits

Dauereier) die een minder doorschijnend dooier hebben. Uit deze eitjes komen in het voorjaar weer jonge dieren, die bij de geboorte al volledig zelfstandig zijn.

Wel beschouwd zijn het kleine wonderdjes in ons aquatisch milieu. Moeten we zuinig op zijn! <<

Uitslag Rotta Jubileumpuzzel

De oplossing van de Rotta Jubileumpuzzel in Aves Visum 159 is (BE)HOUD VAN NATUUR, deze quote staat ook op het visitekaartje van de vereniging. Zestien lezers van Aves Visum hebben de goede oplossing ingestuurd naar de redactie. Onder hen zijn in het bestuursoverleg drie boekenbonnen van € 25 verloot, de gelukkigen zijn:

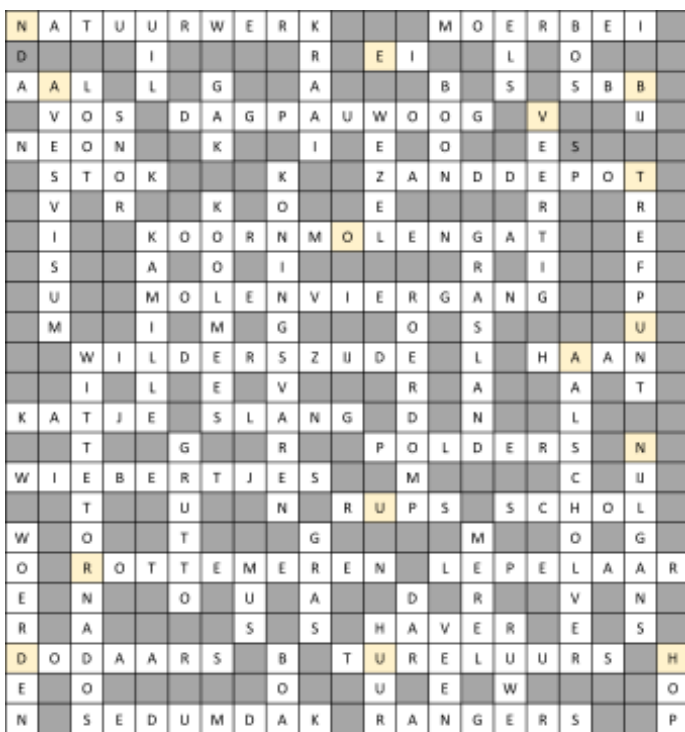
**Klaas Verschoor
Annemiek Krijnen
Bjorn Koopmans**

Allen van harte gefeliciteerd, inmiddels hebben zij de boekenbonnen ontvangen.

Eén van de inzenders was zo geïnspireerd door de puzzel dat hij een lofzang over de 40-jarige jubilaris aan het papier toevertrouwde:

*En van je hoempa, hoempa, hoempa tateraar,
Ons Rotta bestaat heden 40 jaar.
Merel, roodborst, karekiet
zingen blij hun hoogste lied.
En ook het groene kikkerkoor
kwaakt ons clublied van oor tot oor.*

Arthur Mekes :-))

(B E) H O U D V A N N A T U U R

sterk

Dick van Stegeren

Ondanks allerlei maatregelen blijft het aantal vrouwen in hoge functies nog steeds achter bij het aantal mannen. Dat er ruimte gemaakt moet worden voor sterke vrouwen lijkt mij geen overbodige luxe, hoewel ik me soms ook wel eens afvraag of het woord 'sterke' nou wel zo goed gekozen is.

Altijd mooi om te kijken op welke manier sterke dames in het dierenrijk de heren, maar ook de andere dames eronder weten te houden. Enkele voorbeelden, de dames bij onderstaande soorten regelen, leiden en verdedigen en doen verder alles wat onder sterk leiderschap valt.

Bij olifanten zorgen ervaring en wijsheid voor status. Gezamenlijk vormen vrouwelijke Afrikaanse olifanten een kudde die wordt geleid door een dominante koe. Dit is een oudere dame die de groep naar de beste voedsel- en drinkplaatsen weet te leiden. Bij gevaar is zij ook degene die tussen het gevaar en de kudde in gaat staan.

De bijenkoningin leeft samen met duizenden werksters. Elk jaar wordt de gemeenschap aangevuld met enkele honderden mannetjes. Ze mogen paren met de koningin en vervolgens nog een tijdje met hun vleugeltjes wapperen om de temperatuur in de korf te reguleren waarna ze weggejaagd worden door de werksters om een eenzame dood te sterven.

Bij stokstaartjes staan de vrouwen aan het roer. De dames leven samen in groepen waar het alfavrouwtje aan de top staat. Zij zwaait de scepter en alleen zij mag zich voortplanten. Krijgen andere vrouwelijke stokstaartjes toch kinderen, dan is er heibel in de groep.

Het vrouwtje bij de clownsvissen is de grootste vis in de groep. Alle andere kleinere vissen zijn de mannetjes. Als het vrouwtje sterft verandert vervolgens het grootste mannetje van geslacht en wordt hij het vrouwtje.

Bavianen zijn niet kieskeurig bij het zoeken van een vader en hun positie kan ze niet zo veel schelen. Komt er echter een nieuw vrouwtje in de groep, dan neemt de concurrentie druk toe. De bavianendames zijn niet meer te houden en worden ontzettend agressief. Ze slaan er op los, bijten en beginnen andere vrouwtjes te achtervolgen.

Slik, je zou haast gaan hopen dat alles bij het oude blijft!

Weerspreuken over de zon: feit of fabel

Als we willen weten wat voor weer het gaat worden kijken we vaak even op ons mobieltje of luisteren naar de weersverwachting op de radio. Maar wat als de batterij van je mobie leeg is of er is geen radio bij de hand. Geen nood, je kunt dan altijd nog terugvallen op de bekende weerspreuken waar de zon een prominente rol in speelt. Wat kan je daaraan afleiden en kloppen de spreuken ook?

Bron: Weeronline

Soms zien we ook rode kleuren als de zon opkomt. Sluierbewolking in de vroege ochtend resulteert vaak in een kleurrijke zonsopkomst. De zon komt altijd in het oosten op en schijnt dan door de hoge wolken. Omdat ons weer vaak uit het westen komt, betekent ochtend-rood dat de voorste bewolking van een neerslagzone al reikt tot boven Duitsland. Nadat we de zon kleurrijk hebben zien opkomen, neemt vanuit het westen vaak de bewolking toe en uiteindelijk valt er neerslag. Water in de sloot dus!

Ook een manier om erachter te komen dat er neerslag aankomt is de kring om de zon. In sluierbewolking is vaak een gekleurde kring rond de zon te zien. Dit verschijnsel wordt een halo genoemd en ontstaat door breking en weerkaatsing van zonlicht op ijskristalletjes. Na het zien van een kring om de zon (of maan want dat kan natuurlijk ook) wordt de sluierbewolking steeds dikker. De zon of maan verdwijnt geleidelijk achter de bewolking en het duurt niet lang meer voordat er neerslag uit de bewolking valt. De weerspreuk kring om de zon, water in de ton klopt dan ook vaak!

Avondrood, mooi weer aan boord hoor je wellicht vaak. Als sluierbewolking voorkomt in de avond, spreken we vaak van avondrood. De zon gaat in het westen onder en schijnt vlak voor zonsondergang door de sluierwolken heen. Deze wolken bevinden zich nog ver boven de Noordzee of boven Engeland. De wolken hangen vaak samen met een regenzone die nog ver bij ons vandaan ligt. Als je avondrood ziet, dan weet je bijna zeker dat het de volgende dag ook nog mooi weer zal zijn: mooi weer aan boord dus!

NATUURINCLUSIEF NEDERLAND

NATUUR OVERAL EN VOOR IEDEREEN

MAART 2022

Wereldwijd gaat de natuur in een zorgwekkend tempo achteruit. Dat geldt zeker ook voor Nederland. Van agrarische gebieden tot natuurgebieden, van binnenwateren tot stedelijke gebieden: overal lopen de natuurkwaliteit en de biodiversiteit terug. Dat is problematisch, want een vitale natuur is cruciaal voor het tegengaan van klimaatverandering en verduurzaming van de voedselvoorziening.

Natuur in de directe leefomgeving is daarnaast essentieel voor de gezondheid en het welbevinden van mensen. Bovendien is een goede staat van de natuur van belang voor de beschikbaarheid van onder meer drinkwater, gezond voedsel en schone lucht. De natuur vormt een bestaansvoorwaarde voor de mens.

Tegen de achtergrond van deze biodiversiteitscrisis heeft de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli) zich gebogen over de vraag of het bestaande natuurbeleid van de rijksoverheid toereikend is en zo nee, welke koerswijzigingen nodig zijn.

De raad concludeert dat het gevoerde Nederlandse natuurbeleid tekortschiet. Dat heeft een aantal oorzaken: a) de focus van het natuurbeleid is te smal, het beleid is hoofdzakelijk gericht op beschermde natuurgebieden, b) het natuurbeleid wordt te weinig gekoppeld aan andere maatschappelijke opgaven, c) natuur heeft een te zwakke positie bij economische en politieke afwegingen en d) overheden werken onvoldoende samen.

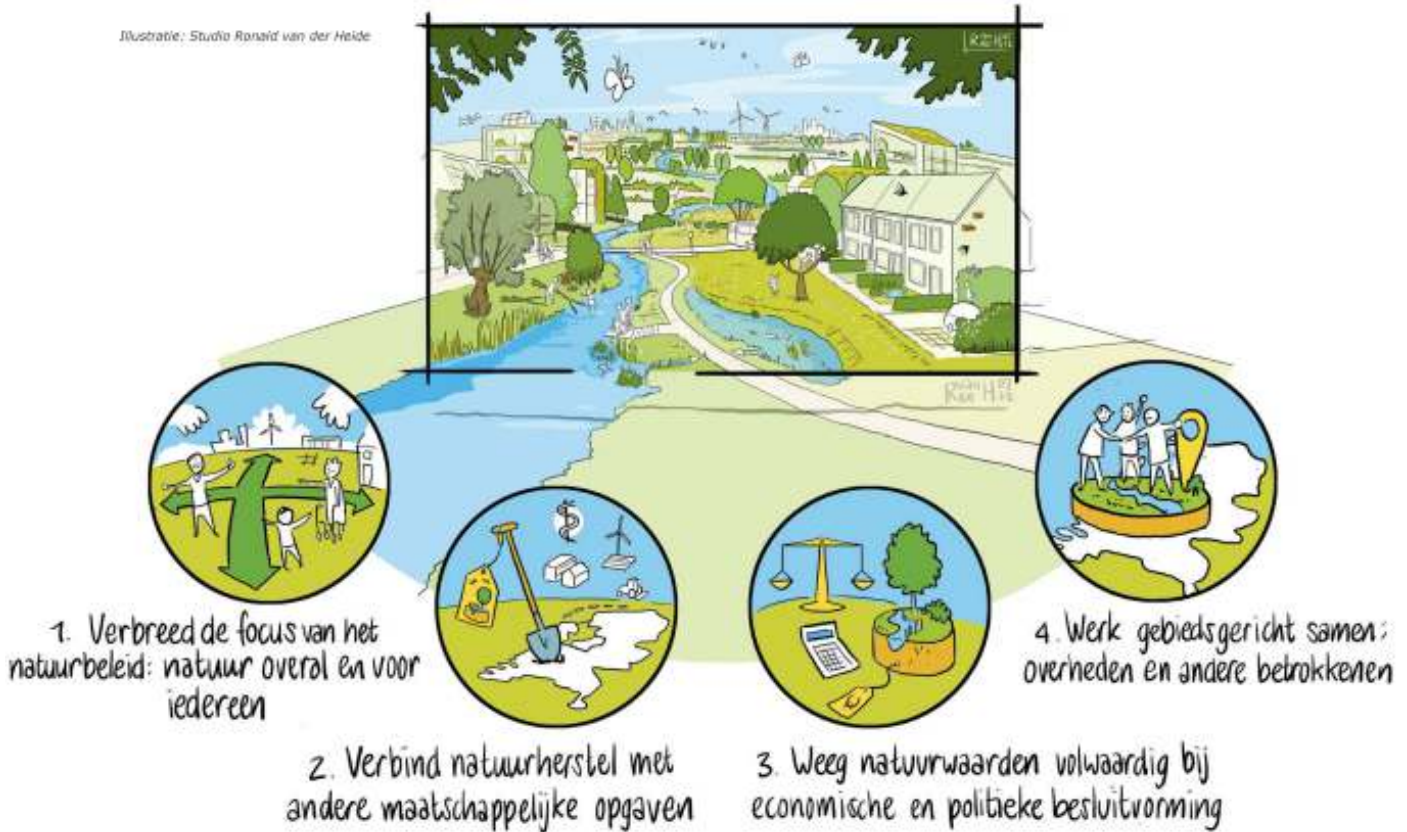
Het is cruciaal om de teruggang van natuur te keren en te zorgen voor herstel. Daartoe zal de overheid met veel meer inzet moeten werken aan de totstandkoming van een natuurinclusief Nederland. De Raad voor de leefomgeving en infrastructuur adviseert daartoe een viertal oplossingsrichtingen.

Wat de Raad voor zich ziet is een natuurinclusief Nederland, met na-

tuur overal en voor iedereen. Een Nederland met gezonde natuurgebieden, met bijzondere soorten dieren en planten en bijzondere landschappen. Een Nederland dat ook buiten de wettelijk beschermde natuurgebieden, in agrarische gebieden, in dorpen en steden, royaal is voorzien van groen en water en waar dieren en planten die er 'thuis horen' ook voorkomen. Een Nederland waar iedere Nederlander in de eigen straat en buurt volop natuurervaringen opdoet en zich fysiek en mentaal gezond voelt. En een Nederland waarin het natuurbeleid een integraal onderdeel vormt van ander beleid, zodat het natuurbelang nadrukkelijk meeweegt in economische en politieke besluiten. Op de volgende pagina zijn vier oplossingsrichtingen geschetst.

De Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli) is het strategische adviescollege voor regering en parlement op het brede domein van de fysieke leefomgeving. De raad is onafhankelijk en adviseert gevraagd en ongevraagd over hoofdlijnen van beleid inzake de duurzame ontwikkeling van de leefomgeving en infrastructuur.

Vier oplossingsrichtingen zorgen voor biodiversiteitsherstel in Nederland

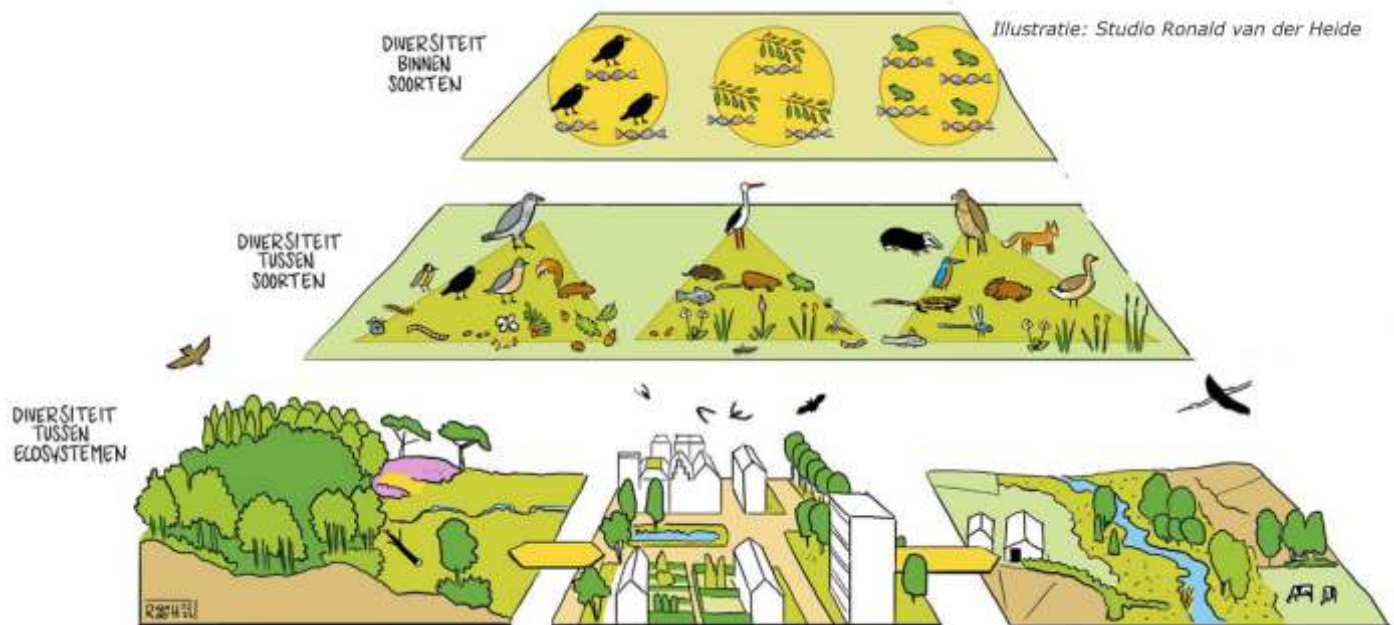
Natuurkwaliteit en biodiversiteit

Het begrip 'natuur' wordt in de samenleving, de politiek en het beleid in uiteenlopende betekenissen gebruikt. We verstaan onder natuur niet alleen de natuur in beschermde gebieden. Ons land kent geen ongerepte wildernisnatuur meer, veel van wat Nederlanders 'natuur' noemen is in feite historisch cultuurlandschap. Denk aan de heidegebieden of de veenweidegebieden. Dergelijk histo-

risch cultuurlandschap wordt in het beleid van de overheid eveneens tot 'natuur' gerekend.

Als we spreken over 'natuurkwaliteit' bedoelen we zowel de mate waarin natuur tegen een stootje kan (robuustheid) als de mate waarin de natuur in staat is zich te herstellen van verstoringen of zich aan te passen aan wisselende omstandigheden (veerkracht).

Een belangrijke maatstaf voor natuurkwaliteit is de biodiversiteit. Biodiversiteit heeft betrekking op de verscheidenheid aan soorten binnen de natuur. Die verscheidenheid heeft betrekking op de genetische variatie binnen soorten, de variatie tussen soorten (planten, dieren, micro-organismen en schimmels) en de variatie tussen ecosystemen. Het gaat dus om verscheidenheid op verschillende schalen.

Biodiversiteit binnen soorten, tussen soorten en tussen ecosystemen

Variatie tussen soorten en tussen ecosystemen is van belang voor het goed functioneren van voedselpiramideën en het sluiten van kringlopen. Genetische diversiteit en daarmee de omvang van populaties is van belang om de kans op uitsterven van een soort te verkleinen. Daarom zijn ook verbindingen tussen ecosystemen en tussen natuurgebieden van belang om uitwisseling tussen populaties mogelijk te maken.

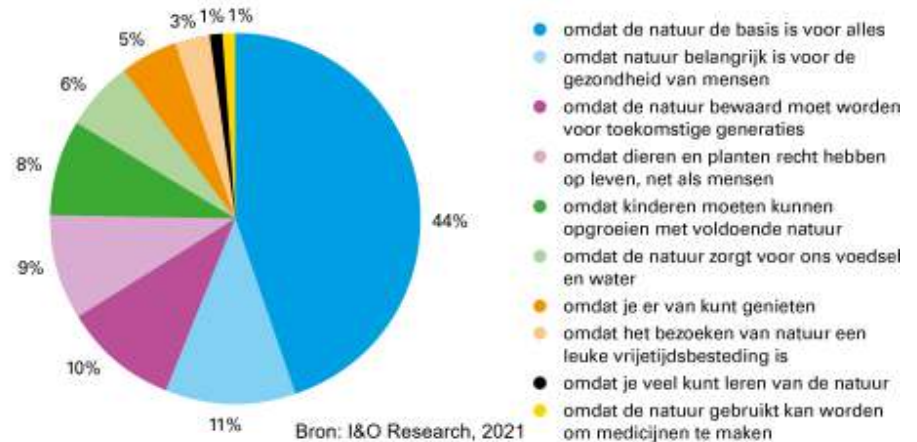
Belang dat Nederlanders hechten aan natuur

Uit publieksonderzoek blijkt dat Nederlanders natuur van groot belang vinden. Negen op de tien Nederlanders vinden natuur 'essentieel'. Dat vinden ze onder andere omdat natuur belangrijk is voor hun gezondheid, omdat ze ervan kunnen genieten en omdat natuur van belang is voor opgroeiende kinderen.

Veel mensen maken zich zorgen over de natuur. Ruim 80% van de mensen vindt het tamelijk tot zeer waarschijnlijk dat plant- en diersoorten uit Nederland verdwijnen en eenzelfde hoeveelheid mensen vindt dat erg.

Het *Programma Gezonde Groene Leefomgeving* is een gezamenlijk initiatief van de ministeries van LNV en VWS. De ambitie is dat in 2024

gezondheid een vast onderdeel zal vormen van de belangenafweging in het ruimtelijk beleid. Doel van het programma is om beleidsmakers van gemeenten, GGD'en en andere professionals te helpen met kennis, data, infrastructuur en praktische instrumenten om gezondheid integraal te kunnen meenemen in hun beleid rond de fysieke leefomgeving.

Positieve gezondheidseffecten van een groene omgeving

Investeren in meer groen vermindert o.a. depressie, obesitas, diabetes, hart- en vaatziekten en andere chronische ziekten. De baten zijn het hoogst in dichtbevolkte wijken waar nu weinig groen is en waar veel mensen niet makkelijk zelfstandig kunnen reizen: kinderen, ouderen en lager inkomen en opleiding. Investeren in een groene omgeving kan op diverse fronten winst opleveren, zoals vermindering zorg- en verzuimkosten en economische voordelen. Het aanwezige groen moet dan wel gebruikt worden: bij verblijf van > 2 uur in de natuur ervaren mensen een verbeterde mentale en fysieke gezondheid. De Raad voor de leefomgeving en infrastructuur doet in haar rapport een viertal aanbevelingen:

1. Zorg overal voor natuur van voldoende kwaliteit

Het huidige natuurbeleid is niet effectief. De beperkte focus op beschermde natuurgebieden is niet afdoende om de teruggang van de biodiversiteit te keren. Ook daarbuiten moet werk worden gemaakt van natuur- en biodiversiteitsherstel.

2. Maak de natuuraanpak integraal onderdeel van de verbouwing van Nederland

Nederland gaat de komende jaren op de schop vanwege de vele grote opgaven, zoals de woningbouw, de energietransitie, de aanpassing aan klimaatverandering, het stikstofvraagstuk en de verduurzaming van de landbouw. Deze grote 'verbouwing' biedt uitgelezen kansen om de natuur binnen en buiten beschermde gebieden te herstellen.

3. Zorg dat natuur systematisch wordt meegewogen bij economische en politieke besluiten

Natuur wordt in de economische en politieke besluitvorming vooral als kostenpost beschouwd. Daardoor telt het natuurbelang onvoldoende mee. Er zijn te veel (financiële) prikkels die natuurverlies bevorderen; natuurschade en natuurherstel worden onvoldoende op waarde geschat.

4. Werk gebiedsgericht samen

Het verbinden van ruimtelijke opgaven vergt een gebiedsgerichte aanpak, waaraan alle betrokken partijen – met onderscheiden rollen en taken – gezamenlijk invulling geven.

Wat is de betekenis van het Rapport Natuurinclusief Nederland voor Rotta

Uit het voorgaande blijkt dat bestuurlijk Nederland steeds meer rekening moet houden met natuur en biodiversiteit. Op alle niveaus wordt de politiek steeds meer gedwongen hiermee rekening te houden in haar beleid en regegeving, een goede ontwikkeling. Maar wat betekent dat op lokaal niveau?

Op het Koornmolengat na (beperkte provinciale bescherming) hebben de natuurpareltjes in ons werkgebied geen formele/wettelijke natuurbeschermingsstatus. De Rli is van mening dat juist in die gebieden de basiskwaliteit natuur van cruciaal belang is voor herstel van de biodiversiteit.

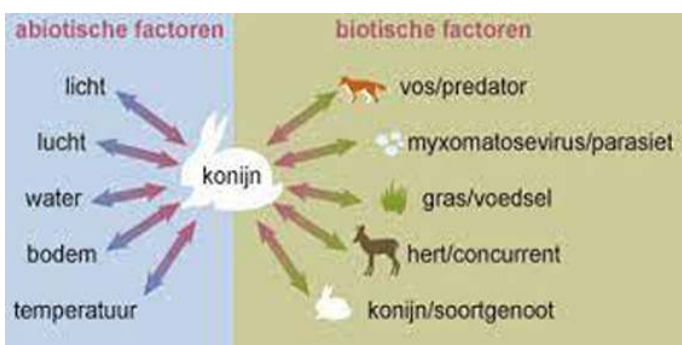
Hoofdstuk 8 van het rapport gaat over het begrip 'basiskwaliteit natuur', met name in de niet-beschermde natuurgebieden. Dit hoofdstuk biedt veel aanknopingspunten. Niet alleen voor de Rotta-vrijwilligers die zich richten op de ruimtelijke ontwikkelingen in ons gebied, ook de vrijwilligers die zich bezig houden met onderzoek en natuurbeheer kunnen zich hierdoor gesteund voelen.

Basiskwaliteit natuur

Het concept 'basiskwaliteit natuur' vormt een minimumvereiste voor de natuurkwaliteit op plekken waar natuur geen hoofdfunctie vervult. Het kan worden benut om op zulke plekken de ruimtelijke functies optimaal te laten bijdragen aan een natuurinclusieve samenleving. Het gaat daarbij om verbetering van de natuurkwaliteit buiten beschermde natuurgebieden, ten behoeve van 'algemene' soorten. De aanname is dat daarmee ook de algehele biodiversiteit verbetert. Basiskwaliteit natuur vormt dan een aanvulling op de inspanningen om de natuurdoelen voor beschermde natuurgebieden te behalen.

Het concept 'basiskwaliteit natuur' biedt een goed houvast om per gebied een gewenst minimum kwaliteitsniveau te bepalen, zowel voor de natuur zelf als voor de belevingswaarde daarvan. Aan de hand van een brede (ecologische) analyse kan worden bepaald aan welke 'knoppen' moet worden gedraaid, oftewel: welke condities in het gebied aandacht vereisen. Drie typen condities bepalen in grote mate of de biodiversiteit in een gebied kan verbeteren:

1. De milieuomstandigheden (abiotische factoren, bv waterstanden, kwaliteit van bodem/water, etc).
2. De inrichting (zoals verkaveling en landschapselementen, weg- en waterinfrastructuur en recreatieve voorzieningen).
3. Het gebruik en beheer (zoals intensiteit van het landgebruik en type beheer).

biotische en abiotische factoren, bijvoorbeeld uitgaande van een konijn

Voor herstel van de biodiversiteit is het essentieel dat het natuurbeleid wordt verbreed. Het beleid zal zich moeten richten op ál het groen in ons land, dus zowel op de natuur in beschermde gebieden als daarbuiten. De waarde van natuur omvat echter meer dan alleen biodiversiteit. Ook

cultuurhistorie en belevingswaarde zijn voor mensen verbonden met de natuur: wat is de plaatselijke cultuurhistorie, hoe wordt in het gebied de natuur beleefd door bewoners en bezoekers? Gegevens hierover zullen naast de ecologische analyse van het gebied worden gelegd om tot een integrale afweging te komen om de natuurkwaliteit als geheel voor iedereen te verbeteren.

Maatwerk per type landschap en type gebruik

De drie condities als minimumvereisten voor basiskwaliteit natuur verschillen per gebied. De aanwezige biotische en abiotische condities in een gebied beïnvloeden de planten- en diersoorten en de ecosystemen ter plaatse. Met andere woorden: wat een 'algemene soort' is verschilt per type landschap en per type gebruik.

Uitgangspunt bij de realisatie van basiskwaliteit natuur is dat gebruikers en bewoners van een gebied deelnemen aan het proces waarin de ambitie voor basiskwaliteit natuur wordt vastgesteld. Ze brengen kennis over het gebied in. Betrokkenheid versterkt bovendien het draagvlak voor natuur en het natuurbeleid.

Of het sturen op condities een positief effect heeft op de biodiversiteit, is vast te stellen door inventarisaties te maken van de in een bepaald gebied algemeen voorkomende plant- en diersoorten en de ontwikkelingen daarin door de tijd. Reeds bestaande kennis en expertise kunnen hierbij uiteraard worden benut. Een agrarisch gebied in beekdallandschap vraagt een andere handreiking dan een bos in een beekdallandschap of een agrarisch gebied in een laagveenlandschap.

Het concept basiskwaliteit natuur wordt vastgesteld in gebiedsprocessen waar keuzes voorliggen over de ruimtelijke inrichting van een gebied en de natuurkwaliteit die daarbij hoort. In een gezamenlijk proces worden dan de minimumvereisten voor natuurkwaliteit bepaald. Het is van groot belang om in zulke processen niet alleen de vakinhoudelijke expertise in te brengen, maar ook rekening te houden met de kennis, ervaringen en opvattingen van bewoners en gebruikers. Een set minimumvereisten voor de natuurkwaliteit. Het proces doet er dus toe. <<

Arend Hoogeveen destilleerde de meest markante items, kijk voor het gehele rapport (103 pagina's) op www.rli.nl.

Het bruist weer in

Tegelijk met de aftocht van het C-monster hebben vanaf maart omgekeerd de activiteiten in en rondom het Trefpunt weer hun intocht gemaakt. Het voelt als vanouds, we hebben de draad weer opgepakt het bruist weer in en om het Trefpunt!

De eerste maandelijks bijeenkomsten van het bestuur vonden nog plaats in een op 1,5 meter afstand-opstelling, maar al gauw werden de maatregelen 'vergeten' en vergaderen we weer rond de grote 'stamtafel'.

De 'officiële' start was de Algemene Ledenvergadering op 22 maart. Op dit jaarlijks verplichte nummertje moest nog wat achterstallig onderhoud aan de statuten en het huishoudelijk reglement van de vereniging worden afgemaakt en ook de nieuwe huurovereenkomst van het Trefpunt met Staatsbosbeheer moest de goedkeuring van de vergadering hebben.

Hoogtepunt van de avond was het bekendmaken van de drie nieuwe ereleden, waarvan er overigens twee 'bij verstek' zijn benoemd, maar dat werd op de eerstvolgende donderdag weer recht gezet. Jaap, Jan en Ad waren volledig verrast door de eer de hun te beurt is gevallen. Na de pauze was er, onder het genot van de bekende hapjes en drankjes, voldoende gelegenheid om elkaar weer even bij te praten over allerlei natuur- en ander belevenissen in de afgelopen twee jaar.

De nieuwe ereleden 'in beton gegoten'!
© Klaas Verschoor

Ook moesten, zo wil de traditie, de nieuwe ereleden in het beton vereeuwigd worden, enkele natuurwerkers en de techneuten van het Trefpunt draaien daar hun hand niet voor om, ook al moesten ze daarbij 'voetstoots soms op de tenen lopen!' Ondertussen zorgen onze tuinvrouwen voor een kleurrijk decor rondom het Trefpunt en is in april ook weer de plantjesmarkt georganiseerd.

De natuurwerkgroep is – met de nodige beperkingen – tijdens de lockdown wel steeds doorgegaan met het maaien, zagen en spitten in onze natuurpareltjes. De groep is in die periode gegroeid als kool en nog steeds is er nieuwe aanwas. Laatst waren er zo'n 24 actieve reu-

zenberenklauwenstekers/-steeksters aan de slag in het Hoge Bergse Bos! De jaarlijkse seizoenafsluiting met Staatsbosbeheer vond op 24 maart weer fysiek in het Trefpunt plaats.

Donderdagse drukte bij het Trefpunt © Klaas Verschoor

Ook de Rangers en de Kapoentjes zijn met regelmaat weer in en om het Trefpunt actief met 'natuurlijke' bezigheden. Een lust voor het oog om die jeugd enthousiast in de natuur bezig te zien. Op pagina 23 vertelt Marijke den Oudendammer er meer over.

Rangers pluizen braakballen van uilen in het Trefpunt.
© Louise Vernooij-Ottevanger

De Cursus Vogelherkenning voor beginners is dit jaar ook weer lijfelijk in het Trefpunt gegeven, en natuurlijk de daaraan verbonden praktijkexcursies in het veld. Meer dan dertig enthousiaste deelnemers hebben zich laten inspireren door onze eigen 'docenten'. Een jarenlange traditie die nog steeds in toenemende mate natuurliefhebbers naar het Trefpunt trekt. Lees op pagina 24 ook hoe Josien Hofs en Shanta Mangal het beleven.

en om het Trefpunt

Rien van der Vorm geeft uitleg aan de cursisten.

Op zaterdag 26 en zondag 27 maart zag het Trefpunt van Rotta eruit als een kunstgalerie. Je kon genieten van alle moois tijdens de expositie 'De natuur in zilver, hout en keramiek'. Keramiste Marion Braakman kennen we al van de natuurgetrouwe, geglazuurde vogels zoals papegaai-duiker, gaai, rode wouw, klapekster, dodaars en aalscholvers. En ook de prachtige halssieraden, oorbellen en armbanden met dierlijke figuren of minutieus uitgewerkte bloem-, blad- en takstructuren van edelsmid Betsy van Meijgaarden waren als vanouds te bewonderen. Nieuw dit jaar was de houtdraaikunst van Jos van Rijn. Het is mooi hoe zijn gedraaide schalen en fruitvormen de natuurlijke patronen en kleurschakeringen van hout tot leven brengen en hoe meerdere houtsoorten prachtig in één werkstuk worden gecombineerd.

Natuur in Zilver, Hout en Keramiek

Houtdraaikunst:
Jos van Rijn

Edelsmeedwerk:
Betsy van Meijgaarden

Keramiek:
Marion Braakman

Reddingsboot in het Trefpunt! © Ad Somers

Bij het verschijnen van deze Aves Visum zijn er ook al weer twee goedbezochte ledenavonden geweest. In april zijn we door Natuuronumenten bijgepraat over de over de ontwikkelingen in de Vlinderstrik rondom de aanleg van de nieuwe A16 Rotterdam. En op de ledenavond op 24 mei namen Cor en Riekje van de Lustgraaf het gehoor mee op hun vakantiereis naar Spitsbergen. Prachtige beelden van een unieke natuur, wederom een boeiende en leerzame avond. Op Hemelvaartsdag werd er 's morgens in alle vroegte gedauwtrapt en aansluitend gezamenlijk ontbeten in het Trefpunt.

Dauwtrappers, weliswaar niet op blote voeten, in het Lage Bergse Bos op weg naar het gezamenlijke ontbijt in het Trefpunt. © Hans Sanders

Soms slaat ook het noodlot toe. In februari had de storm Eunice een aantal nokvorsten en dakpannen van het Trefpunt weggeblazen: lekkage in de binnenruimte. Ad Somers en André Bouwman wisten er wel raad mee!

Op 28 juni zal de laatste ledenavond voor de zomervakantie in de buitenlucht plaatsvinden. Je bent van harte welkom in ons Natuurcentrum Trefpunt Rotta. <<

*Zijn uiterlijke schoonheid is fabelachtig,
Maar hij hoort hier niet en van binnen
heeft ie nogal wat kwalijke kantjes.
Althans,dat vinden wij mensen.
De reuzenbeer kan het niet helpen,
Je bent nou eenmaal wie je bent en
dan heb je het niet zelf in de klauw, toch?*

AHNADIJ

Reuzenberenklauwen handmatig te lijf!

Henk Starink

Dit voorjaar helpen de enthousiaste natuurwerkers van Rotta mee bij de bestrijding van reuzenberenklauwen - invasieve exoten - in het Hoge en Lage Bergse Bos. De planten worden met handgereedschappen uitgestoken om verdere verspreiding tegen te gaan. Door deze inzet is het niet meer nodig dat Staatsbosbeheer op grote schaal bestrijdingsmiddelen toepast, zoals afgelopen jaren onvermijdelijk was.

Wie in de afgelopen zomers in het Hoge en Lage Bergse Bos fietste of wandelde, kon er niet omheen. Imposante reuzenberenklauwen kleuren met hun grote bloemschermen het glooiende landschap opvallend wit. Door hun enorme hoogte vallen ze extra goed op.

De reuzenberenklauw (*Heracleum mantegazzianum*) lijkt enigszins op de inheemse gewone berenklauw, die ook in grote aantallen voorkomt. Wanneer de planten volwassen zijn, valt direct het verschil in grootte op; de reuzenberenklauw is naar Nederlandse maatstaven een erg grote plant, zowel qua hoogte, dikte van de stengel als de grote bladeren.

Met wortel en al uitsteken is het beste.
© Peter Wienbelt

Het sap van de reuzenberenklauw kan onder invloed van zonlicht tot ernstige huidirritatie en zelfs brandwonden leiden.

De bloemschermen van (reuzen en gewone) berenklauwen trekken tientallen soorten insecten aan. Daaronder veel soorten zweef- en andere vliegen, maar ook kevers zoals het soldaatje. Deze laatste komt voor de nectar, maar als roofkever vangt hij er ook kleine spinnetjes en insecten. De nectar is in deze kleine bloempjes makkelijk bereikbaar. Niet alleen tijdens de bloeiperiode is berenklauw aantrekkelijk voor insecten. De dode, holle stengels die in de winter blijven staan worden door insecten en spinnen vaak als overwinteringsplaats gebruikt. Sommige vogels, zoals pimpelmezen weten dat en hakken de stengels dan open.

De reuzenberenklauw is een invasieve exoot. Invasief, omdat de plant zich snel verspreidt en daardoor andere organismes verdringt. Een exoot, omdat de plant zich door menselijke toedoen verspreid heeft en niet inheems is. Deze schermbloemige is in de 19e eeuw door de mens ingevoerd als tuinplant vanuit de Kaukasus. In de 20ste eeuw is de plant in Nederland verwilderd. Het is een grote overblijvende plant die in hoogte kan variëren van 0,5 tot maximaal 5 meter. De schermen bestaan uit tweeslachtige, witte bloemen, die een doorsnee kunnen bereiken van 50 cm.

Voordat een plant kan bloeien moeten er voldoende reserves in de wortels opgebouwd worden. Hierdoor bloeit een plant pas na 2-5 jaar. Op een voedselrijke locatie bloeit de plant dus al op jonge leeftijd. Door bovengrondse bestrijding, bijvoorbeeld maaien, wordt de aanleg van reserves geremd en de bloei uitgesteld. Hierdoor wordt de levensduur van de plant verlengd tot wel 10-12 jaar. Nadat de plant zaad heeft gezet sterft deze af. Zaden rijpen in de nazomer en gaan in kiemrust. De zaadbank

is oppervlakkig, de zaden liggen op de grond, in de strooisel laag en de bovenste 5 cm van de grond. Ze hebben een koudeperiode nodig om te kunnen kiemen. Kieming vindt in Nederland plaats tijdens het begin van de lente (maart/april). Een verstoord milieu (open en geroerde grond) en een lage open vegetatie is gunstig voor de vestiging van reuzenberenklauw.

De reuzenberenklauw groeit vooral op voedselrijke en vochtige bodems overal in Nederland. Op armere bodems en drogere plekken blijft de plant kleiner en verspreidt zich minder. De zaden zijn meer dan 7 jaar kiemkrachtig. Voor een succesvolle bestrijding moet de zaadbank uitgeput worden. Half juni zijn de eerste bloeischermen zichtbaar. Begin augustus, ongeveer 40-45 dagen na het openen van de bloemen, zijn de zaden rijp. Een plant kan duizenden nakomelingen genereren. Incidenteel bloeien planten in onbeheerde populaties al begin mei. Bij beheerde populaties komt vroege bloei niet voor omdat de plant onvoldoende reserves heeft in het wortelstelsel.

Soms kun je er nog net bovenuit kijken. © Ale Algra

De reuzenberenklauw is een prachtige, maar verwildeerde invasieve exoot, waarvan de bestrijding sinds 2017 op grond van EU-regelgeving verplicht is. Bekend is dat de aanpak van invasieve exoten vaak lastig is vanwege de snelle verspreiding. Hij kan bovendien gevaar opleveren voor mens en dier. Het sap van de reuzenberenklauw kan onder invloed van zonlicht tot ernstige huidirritatie en zelfs brandwonden leiden. Voor een verantwoorde en veilige bestrijding is een gerichte aanpak nodig, die echter arbeidsintensief is en meerdere jaren vergt.

Een slagveld van gerooide berenklauwen! © Piet Bak

In de afgelopen jaren heeft Natuurwerk Rotta losse exemplaren in de Wiebertjes uitgestoken, waardoor verdere verspreiding daar nu in de hand is. In de overige delen van het Bergse Bos heeft Staatsbosbeheer de bestrijding ter hand genomen. Het gaat hier om meerdere kleine locaties, maar ook enkele grote verspreidingen: zogenaamde haarden. Door onvoldoende capaciteit was helaas gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen onvermijdelijk. Deze middelen zijn giftig voor de plant, maar ook voor het leven in de bodem en in het oppervlaktewater. Gebruik van schadelijke middelen kan voortaan achterwege blijven, indien er voldoende capaciteit is om de reuzenberenklauwen te verwijderen.

Voor Staatsbosbeheer is de inzet van vrijwilligers van Rotta bij de bestrijding van reuzenberenklauwen meer dan welkom. In de kalender van het natuurwerk passen de werkzaamheden goed. Het zwaartepunt van de handmatige bestrijding is van april tot juli, tijdens en net na de broedtijd. De werkzaamheden vinden grotendeels plaats in open terrein met een geringe kans op verstoring van broedende vogels. <<

Bron: Leidraad beheer reuzenberenklauw, uitgave van Landschapsbeheer Flevoland, 2020.

Rotta natuurwerk

Rien van der Vorm

Het winterwerk zit er weer op, de laatste donderdag in maart hebben we aan de hand van foto's samen met Staatsbosbeheer de werkzaamheden nog een keer doorgelopen.

Het volledige programma van het zaagwerk in hakhoutbosjes, dunning in het Nessebos en veel onderhoud aan knotwilgen is uitgevoerd, en belangrijk: zonder ongelukken! Stormschade had ook onze aandacht, hier en daar zijn wat bomen omgevallen of geknakt, alles is opgeruimd.

In het Lage Bergse Bos hebben we een 800 stuks plantgoed van struiken en bomen geplant in een oud wilgenperceel. Op deze wijze proberen we hier weer een gevarieerd bos te krijgen. Enkele oude wilgen zijn geringd: de schors wordt rondom onderbroken om de boom langzaam af te laten sterven. Dat heeft twee voordelen, de dode boom geeft licht op de bodem en het dode hout geeft veel ruimte voor andere organismen; in dood hout leeft meer dan de helft van alle soorten in een bos!

Langs de Lange Vaart in Bleiswijk is een zogenaamd vogelbosje ingeplant, allemaal soorten struiken die bloeien en vruchten krijgen, vaak ook bezet zijn met stekelige takken.

We zijn in overleg met Staatsbosbeheer over de ontwikkelingen in het Nessebos. Komende winter gaan we hier 2.000 struiken en bomen inplanten, vooral aan de randen van de aftakelende wilgenpercelen. Hier hebben we het probleem van sterfte van de wilgen door de watermerk-

Natuurwerkers en SBB-ers bij het Trefpunt

ziekte en te veel begrazing door schapen. We hebben gezamenlijk een mooi plan gemaakt om het Nessebos gevarieerder te maken.

Alle ijsvogelwanden, visdiefvlotten en oeverzwaluw wanden zijn broedgereed gemaakt voor het komende seizoen, de reigernesten zijn ook alweer geteld in het Koornmoengat en Zevenhuizerplas. De leembult in de Wiebertjes is vrijgemaakt van boomopslag zodat de graafbijen hun nestholletjes weer kunnen graven in een zonnige wand. De met bramen overgroeide vlemmuistunnel in het Hoge Bergse Bos is teruggevonden en weer toegankelijk gemaakt. En zo beginnen we weer vol goede moet aan een nieuw natuurwerkseizoen! <<

De 'verborgen' vlemmuistunnel in het Hoge Bergse Bos. © Klaas Verschoor

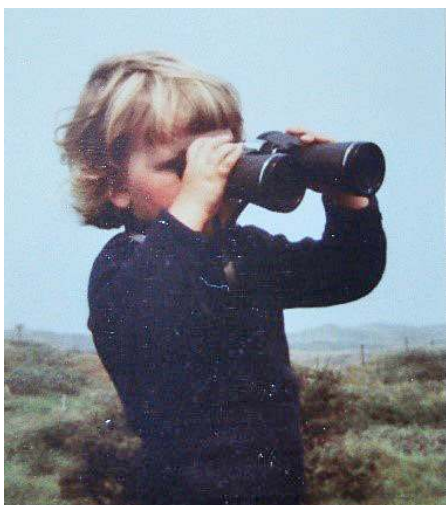

DE FAKKEL

Rixte Boskma aan het woord . . .

Ik ben Rixte Boskma, geboren in Groningen, maar opgegroeid in het westen van het land. Na de HAVO heb ik de opleiding voor docent wiskunde gedaan en heb ik jaren voor de klas gestaan in Rotterdam-Zuid en ook een aantal jaren in Zoetermeer. Sinds 2008 ben ik getrouwd met Meindert, in 2009 hebben we een dochter, Thyrza, gekregen. Het afgelopen jaar heb ik me, samen met Meindert en Thyrza, ingezet voor een fotografieboek over Vogels van de Pixfactory. Ik ben erg graag bezig met het fotograferen van de natuur.

Al van kleins af aan ben ik geïnteresseerd in de natuur. Op de foto zie je dat ik in 1980 (was toen dus 2,5 jaar!) al met een verrekijker op Vlieland aan het zoeken was naar vogels. Ik weet van vroeger nog dat ik met mijn ouders en broer in de Krimpenerwaard fietste, waarbij mijn vader vertelde welke bloemen we zagen. Mijn opa en oma woonden in Warffum, Noord-Groningen. Opa reed veel in de omgeving rond en wist te vertellen dat het niet zo goed ging met de kiekendieven. Ik vond het dus geweldig om een kiekendief te zien, dat gevoel is nooit weggegaan. Ook liet mijn opa me het mooie van het Waddenland-

schap zien, zoals de kwelders bij Paesens-Moddergat en bij Noordpolderzijk. Nog altijd geniet ik als ik daar ben en dat geef ik dit dan ook weer door aan Thyrza. Het leuke van Paesens-Moddergat is, dat Meindert zijn beppe daar vandaan komt en onze geschiedenissen daar dus samenkomen. Zo hebben we, samen met Thyrza, op de dijk over de kwelders staan kijken met zijn beppe, precies op de plek waar ik dat met mijn opa deed.

Tijdens vakantie vinden we het ook altijd erg leuk als we verschillende dagvlinders zien en kunnen fotograferen. Op een gegeven moment hebben we 's nachts een keer een buitenlamp aan laten staan en ging er nog weer een andere wereld voor ons open. Dat is de wereld van de nachtvlinders, een heel bijzondere wereld wat mij betreft. We zagen de volgende ochtend een paar prachtige vlinders op de muren zitten, dat wekte onze interesse en zeker een bepaalde nieuwsgierigheid. We zijn gaan zoe-

Een Rotta-lid verhaalt over een persoonlijke ervaring in de natuur en wat dat bij hem of haar heeft losgemaakt. De fakkel wordt steeds aan een ander lid overgedragen die ons in de volgende Aves Visum zijn of haar (natuur) roerselen mee laat beleven.

We blijven genieten van al het mooie om ons heen.

ken hoe we eigenlijk meer nachtvlinders konden zien. Tot onze verbazing waren er gigantisch veel nachtvlinders. In diezelfde vakantie is Meindert aan de slag gegaan met bijna rotte pruimen, wijn, stroop en suiker om te kijken of het inderdaad bepaalde

nachtvlinders zou trekken. Ik kon me er nog niet zoveel bij voorstellen, maar zowaar duurde het niet lang en er zaten enorm veel nachtvlinders bij het smeet. Daarmee werd een nieuwe hobby geboren. Na langer onderzoek wilden we eigenlijk wel de vlinders lokken op licht, met een speciale UV-lamp. Later wilden we ook graag een soort vlinderval om de nachtvlinders

te kunnen zien. Zo is mijn vader aan de knutsel gegaan en heeft een mooie vlinderval gemaakt. We kunnen in de ochtend de vlinders bekijken en natuurlijk weer vrijlaten in de natuur.

Toen we op een zaterdagmiddag een keer langs kwamen bij het Trefpunt, raakten we aan de praat en kregen we het emailadres van Aria om eens mee te doen aan een nachtvlinderavond. We kwamen erachter dat er best veel te zien is in het Bergse Bos, een stuk meer dan in onze tuin in Berkel. Samen met Meindert heb ik een presentatie gemaakt voor de nachtvlindernacht, die Meindert gepresenteerd heeft. Door alle coronamaatregelen is er weinig van terecht gekomen, maar we hopen de komende maanden weer een avond te organiseren om nachtvlinders te kijken met elkaar.

We proberen met z'n drieën ieder weekend naar buiten te gaan, het liefst een dagje helemaal weg. Dat kan van alles zijn, zo gaan we graag haaijantanden zoeken op een strandje bij Borsssele, de Kaloot of naar de Maasvlakte. Natuurlijk gaan we daar graag heen om vogels te kijken en

over het strand te lopen om op zoek te gaan naar fossielen, zoals botten van reuzenherten of mammoeten.

Wat ook super is, is na de zomer op zoek te gaan naar de rups van de wolfsmelkpijlstaart, een prachtige en zeldzame rups en nachtvlinder. Met een lamp en laken op de Maasvlakte maak je de beste kans.

Wolfsmelkpijlstaart

In vakanties proberen we elke dag te genieten van al het moois in de natuur, in Nederland of in het buitenland. Afgelopen zomer hebben we 4 weken in Nederland gekampeerd en we vonden het geweldig, zo zijn we naar de Achterhoek geweest, het Bargerveen en 't Roegwold. Dat zijn plekken waar we eerder nooit de tijd voor hebben genomen. Zo hebben we

in de Achterhoek natuurlijk de flamingo's opgezocht, die we 'normaal' altijd bij de Grevelingen zien staan. In het Bargerveen zagen we heel veel zonnedauw, hebben zelfs een adder gezien en genoten we van de wielewalen, grauwe klauwieren en een grote karekiet. 't Roegwold in Oost-Groningen is prachtig om doorheen te fietsen, met mooie uitzichten en natuurlijk ook het Zuidlaardermeergebied met de broedende witwangsters. In de herfstvakantie hebben we onszelf getrakteerd op een week naar Diepholz, om nooit te vergeten. Daar komen tienduizenden kraanvogels uitrusten tijdens hun trek naar het zuiden, een prachtige ervaring.

We proberen onszelf telkens weer uit te dagen met nieuwe ervaringen in de natuur om nieuwe planten, paddenstoelen, kleine beestjes enzovoorts te ontdekken, en tegelijk geniet ik ook nog steeds van de koolmees in onze tuin. We blijven genieten van al het mooie om ons heen. <<

**Ik geef de Fakkelt door aan
Ruud Kolpa.**

Tekst en foto: Jan Smith

Wereldkampioen verspringen

Het wereldrecord verspringen van 8,95 meter staat sinds 1991 op naam van de Amerikaan Mike Powell. Sindsdien hebben veel atleten geprobeerd het record te verbeteren, maar tot nu toe zonder succes.

Er is een waterdiertje van enkele tienden van een millimeter groot dat die prestatie met gemak aan gruzelementen springt, vele malen per dag, zijn hele leven lang en vaak gedreven door doodsangst. En zonder aanloop. Het is *Copepoda Cyclopoida*, ofwel het eenoogkreeftje, een waterdiertje dat in elke gezonde boerensloot in onze regio bij duizenden voorkomt. Hij behoort tot het zoöplankton.

Deze krachtpatser kan tot wel 500 keer zijn eigen lengte vooruitspringen, onder water, vanuit stilstand. Als Mike Powell dat met zijn lengte van 1,88 meter zou proberen, moet hij meer dan 850 meter ver springen. Ik durf te wedden dat-ie er twee pijnlijke hamstrings aan overhoudt.

Wetenschappers in Denemarken ontdekten dat het eenoogkreeftje wel 10 tot 30 keer sterker is dan elke andere diersoort waarvan de kracht ooit werd gemeten. Het diertje dankt zijn superkrachten aan zijn trillende pootjes waarmee het energie opwekt om zich af te zetten en weg te zwemmen. De supergrote sprongkracht gebruiken ze bijna altijd om snel weg te vluchten voor hongerige vissen die dol zijn op hun omega-vetzuren, want die heb je als je tot het plankton behoort. <<

Bijdehand!

Tekst en foto's: Dominic Dijkshoorn

Müllerian mimicry

Hommels zien er leuk en aantrekkelijk uit met hun grote zwarte ogen en felgekleurde wollige vacht. Met die kleuren zou je zeggen dat ze makkelijk uit elkaar te houden zijn, maar niets is minder waar...

Als je niet opgegeten wil worden in de natuur, dan zorg je ervoor dat je giftig bent of steekt of gewoon heel vies smaakt. Om dat nog even goed duidelijk te maken kun je veranderen in een kleurig uithangbord. Met felle kleuren onthouden roofdieren snel genoeg dat ze jouw soort niet meer moeten lastigvallen.

Dit geldt ook voor hommels. Die kunnen gemeen steken en zijn vaak opvallend gekleurd. Er zijn onder hommels twee algemene kleurvarianten die waarschuwen: zwart met een rode kont, en zwart met witte kont en gele banden over het lichaam.

Veel soorten lijken daarom op een van deze twee kleurvarianten. Dit fenomeen, waarbij verschillende soorten op elkaar gaan lijken, heet Müllerian mimicry. Dat werkt goed voor de hommels, want ze worden met elkaar minder snel gegrepen door roofdieren, maar het is lastig voor ons: zie ze maar eens uit elkaar te houden!

Door deze twee duidelijke kleurpatronen is het vaak lastig om hommels op naam te brengen. Alle zwarte hommels met een rode kont lijken namelijk op elkaar! Zweefvliegen kennen dit trucje ook en profiteren dus mee. Met dank aan Martijn Kos. <<

De werkgroep Rotta Jeugd is weer volledig op sterkte. Esmeralda Eggen, Louise Vernooij-Ottevanger, Marion van den Broek, Rose Toorop; Jannie Ede-Pals, Rixte Boskma, Marijke van der Lubbe en Marijke den Oudendammer zetten hun beste beentje voor om de 'volwassenen in de dop' de wonderen in de natuur te leren ontdekken.

Het organiseren van een ochtend of middag voor de Rangers of Kapoentjes vraagt enige voorbereiding en natuurlijk ook de echte natuurervaring met de kids tot een goed einde brengen is een uitdaging. Samen fixen we dat, elke keer weer is dat een feestje met deze enthousiaste natuurmensen.

Samen bedenken we thema's voor de excursies. Daarbij letten we natuurlijk op de seizoenen, maar bijvoorbeeld ook op waar andere Rotta-leden zich mee bezig houden. Zo hebben we een slootjesochtend gehad met de Rangers. Daarbij zijn we geholpen door de 'watergeuzen' van Rotta Jan Smith en Cees van der Burg, die veel weten wat er zich in de sloten en plassen afspeelt en al wat er in het water en langs de oevers leeft. En, niet onbelangrijk, hoe je dat kunt meten en vastleggen.

Vorig najaar zijn we de enige 'berg' in ons gebied op gegaan om mee te doen met de vogelaars die trekvogels tellen. De kinderen leren door een kijker kijken, uitzwermen over een veld en dan een v-formatie maken, een vogel vouwen en die zo lang mogelijk laten zweven. Voor velen een hele ervaring.

Vliegen als vogels in V-formatie. © Esmeralda Eggen

In april hebben de Rangers uilenballen geplozen. Dan moet je eerst iets weten van uilen en daarna het lef hebben om die uitgekotste ballen uit elkaar te halen. Maar al gauw is iedereen geboeid bezig en klinken er kreten als 'ik heb een onderkaak', of 'ik heb 2 koppen gevonden'. Een hele muis bij elkaar vinden is niet gelukt, maar wel werd ontdekt dat er verschillende muizensoorten gegeten zijn. Ook bij zo'n activiteit gaan we tussendoor naar buiten. Deze keer op zoek naar brandnetels, hoe kan je die plukken zonder geprikt te worden, welk plantje helpt tegen die prikplek en....dat je brandnetel kan eten!!! en hoe dan, zonder 'brandplekjes' in je mond te krijgen.

Het pluizen van een uilenbol is een secuur werkje en een toastje paardebloem is best wel lekker.

In mei was er een middag voor de Kapoentjes over de lente: vogels die nestjes maken en kuikens krijgen, en wat krijgen die te eten? Zo komen we uit bij 'rupsje-nooit-genoeg' en vlinders en bloemen die zij weer nodig hebben. Dus op zoek naar kleine insectjes als torretjes, rupsjes en vlinders en de bloemen waar zij van eten. 'Kunnen wij dat ook eten?' We eten toastjes met paardenbloem en hondsdrif. Brandnetel en kleefkruid is voor hen nog wat teveel van het goede, maar er is veel ontdekt en goed bestudeerd met behulp van een loepje.

De werkgroep is al weer aan het nadenken over nieuwe ideeën. De natuur boeit ons, maar de fascinatie van kinderen voor de natuur maakt het extra leuk. We laten de kinderen genieten van de natuur. Niet alleen door er fijn in te struinen, stoeien en ravotten, maar er vooral oog en oor voor te krijgen en te ontdekken, zodat ze zich verwonderen en daardoor steeds meer geboeid en geïnteresseerd te raken. Want wat je boeit en wat je positief ervaart, daar ga je voor, dat wil je behouden! <<

Kapoentjes bestuderen aandachtig een paardenbloem.

Cursus Vogelherkenning voor beginners

Josien Hof's

Op een vroege, nog koude maar stralende ochtend in april verzamelt zich een groep cursisten van de Rotta cursus Vogelherkenning voor beginners bij de Groenzoom. Het is meteen al genieten van de rietvogels zoals rietzanger, rietgors en blauwborst, die voor alle deelnemers goed te zien zijn.

De water- en weidevogels ontlokken ook veel enthousiasme, met een topwaarneming van vier pulletjes van de Kievit die al ijverig lopen te foerageren, zo klein als ze zijn. De gids Rob Belterman legt uit: 'het zijn nestvlinders, die worden dus niet door de ouders gevoed, ze moeten zodra ze uit het ei zijn meteen zelf aan de slag'.

De cursus mag zich al sinds jaar en dag op grote belangstelling verheugen, zelfs in de coronatijd werd er nog een (digitale) oplossing gevonden, zodat mensen niet teleurgesteld hoeven worden. Ook dit jaar zit de cursus tjokvol potentiële natuurgenieters, de bijbehorende excursies moeten dan ook in twee groepen gedaan worden.

Om de sfeer eens te proeven mag ik een keertje mee, en och, wat blijft het lastig om al die zang en roepjes uit elkaar te houden. Gelukkig geven de gidsen er ezelsbruggetjes bij. De zang

van de blauwborst wordt bijvoorbeeld met een startmotor van een auto vergeleken, tja...

De cursisten kijken hun ogen uit, 'er gaat een wereld voor je open' zegt een van hen. Zo maar acht soorten eenden, waaronder de schitterend getekende pijlstaart. De elegante kluut laat zich in alle glorie bewonderen. Alle vogels zijn nu op zijn mooist.

De Nieuwerkerkse Shanta Mangal ontmoette ik op een excursie van Natuurmonumenten en vertelde ik over Rotta. Dat heeft ze in haar oren geknoopt. 'Ik was al langer op zoek naar zo'n cursus, en gelukkig kon ik bij Rotta meteen terecht.

Ik ga zelf al vaak vogelen, maar ik leer toch nieuwe dingen. Bijvoorbeeld vogelgeluiden, daar worstelde ik altijd mee. Ook is het interessant om over het gedrag van vogels meer te

weten. De excursies zijn echt de moeite waard, het is leuk om steeds andere gidsen te hebben, iedereen weet toch weer andere dingen.

Shanta Mangal

We zijn op interessante plekken in de buurt geweest, zoals in Ommoord bij de Kinderboerderij, de Groenzoom en vorige week in het Hoge Bergse Bos. Het is vroeg opstaan, maar dat ben ik voor mijn werk wel gewend.

Omdat ik al met deelpensioen gegaan ben geniet ik van mijn vrijheid, die ik graag in de natuur doorbreng. Onlangs kreeg ik van een collega een bomenboek cadeau, met weer mogelijkheden om te ontdekken.

Ik kijk er naar uit om aan andere Rotta-activiteiten mee te doen.' <<

© Rob Belterman

Een Kievitskuiken op zoek naar voedsel.

De lokale verkiezingen zijn al weer even achter de rug, de (soms verrassende) uitslag is bekend maar het wachten is, op het moment dat ik dit schrijf, nog op de totstandkoming van de nieuwe bestuurscolleges om ons heen. Wie worden met name de wethouders met natuur in de portefeuille? Afwachten dus! Dat betekent wel dat er vanuit de gemeentehuizen op dit moment weinig initiatieven zijn te verwachten. Toch maar even een rondblik.

Wilderszijde/Park de Polder

Wilderszijde mag dan een grote nieuwe wijk van Lansingerland gaan worden, voorlopig is er ook daar weer een nieuw voorjaar aangebroken met allerlei leven in de dierenwereld. Veldleeuweriken laten zich horen, misschien wel voor de laatste keer, er werd een paartje tapuiten gesignaleerd, gele kwikstaarten kom je er tegen, er lopen hazen rond en met name in het moerasgedeelte zijn er weer verschillende soorten rietvogels aan het broeden. Dat laatste logischerwijs vooral in het stukje nieuwe natuur dat aansluit aan Park de Polder. We hebben daar al wel het een en ander veranderd, maar het wacht

ten is toch op de definitieve ligging van de watergangen in Wilderszijde. Watergangen die ook gaan zorgen voor de scheiding met het te bebouwen gebied. Zodra de ligging bekend is kunnen we plannen uit gaan voeren voor een zo mooi mogelijke inrichting van het terrein. Hopelijk kunnen we dit najaar verder met de ideeën die we hebben en die we ook aangereikt hebben bij de gemeente.

Triangelpark

De totstandkoming van het Triangelpark is één van de belangrijkste doelen die wij als vereniging hebben. Het gaat om de ecologische verbinding tussen de Vlinderstrik/Park de Polder

en het Lage Bergse Bos. Groter gezien, de verbinding tussen Midden Delfland en het Groene Hart. Ik heb er al heel wat woorden aan gewijd. In 2014 kwam de Regio met Rijkswaterstaat overeen dat, met de totstandkoming van de nieuwe snelweg A16 Rotterdam, de Regio zou zorgen voor deze verbinding. De minister bevestigde dit ook in haar antwoord op onze vragen over dit onderwerp. Zij zorgde ook voor een prachtige ecotunnel onder de Bergweg Zuid. Met name Lansingerland had toen het voortouw moeten nemen om te komen tot de verdere uitvoering van het plan. Tot op heden is dat niet gebeurd. We overleggen nu al weer geruime tijd

Voorjaar in de Klapwijkse Knoop in de Groenzoom, een prachtig stukje natuur! © Jaap van Lien

met alle betrokken partijen maar aan een tastbaar resultaat zijn we nog steeds niet toe. Hopelijk komen we verder als er weer een nieuw college van B en W in Lansingerland aan het werk gaat, want het is wel duidelijk dat zo'n bestuurspauze niet echt meehelpt om verder te komen!

Groenzoom Berkel/Pijnacker

Kort geleden brachten we met een groep vrijwilligers van de natuurwerkgroep een bezoek aan de Groenzoom. Beheerder Cor Noorman leidde ons rond door een gedeelte van het gebied. Wij zijn er uiteraard bij betrokken in het gebruikersplatform en op een bescheiden manier ook bij het onderhoud van een moerasgedeelte in de Klapwijkse Knoop. Heel bescheiden als je kijkt naar het werk dat wij verzetten in het regiopark Rottemeren. Al lopend door de Groenzoom kom je onder de indruk van de natuurwaarde van dit bijzondere gebied. De ontwikkeling van de verschillende delen sinds de start zes jaar geleden is spectaculair! Wel zie je hetzelfde als wat er in andere delen

van ons werkgebied gebeurt, namelijk dat de doelstellingen die je hebt het moeilijk krijgen als er onderhoud nodig is op plekken die moeilijk bereikbaar zijn. Bijvoorbeeld in rietvelden die dreigen te verlanden en last krijgen van te veel wilgenopslag. Machines inzetten is een veel te grof middel, er zijn handen voor nodig om dat enigszins subtiel aan te pakken. Reden voor ons, om in overleg met Cor, ook in de Groenzoom projectmatig aan de slag te gaan. Mogelijk kunnen we er dit najaar de eerste stappen zetten!

Klappolder Bleiswijk

In Bleiswijk bevindt zich in de directe nabijheid van de A12 een groot bedrijventerrein dat vooral bestaat uit reusachtige blokkendozen, bedoeld voor opslag en distributie van allerlei goederen. Een bedrijvigheid die uiteraard zorgt voor een onafzienbare stroom van voertuigen. Dat betekent een enorme belasting van de omgeving. Vorig najaar bleek dat een groot deel van het voormalige veilingterrein met bestaande oudere panden was

verkocht aan een projectontwikkelaar. Die heeft inmiddels al een braakliggend gedeelte van het terrein, grenzend aan natuurgebied *De Bleiswijkse Fles*, in beslag genomen. Er is een enorm gebouw geplaatst dat inmiddels al in een vergevorderde staat verkeert. Wij hebben er op aange-drongen, samen uiteraard met bewoners in de omgeving, om de Bleiswijkse Fles af te schermen van deze nieuwbouw door het plaatsen van een nog te beplanten hoge grondwal. Die wal ligt er inmiddels zodat het wachten nu nog is op de bomen en struiken, die er te zijner tijd op gaan groeien zodat de bebouwing er, gezien vanuit het natuurgebied, nagenoeg achter verdwijnt. Vanaf het fietspad langs de hoge Rottedijk ziet het er veel minder florissant uit, zeker ook als de oudere gebouwen vervangen gaan worden door veel hogere nieuwbouw! De bestemmingsplanwijziging die daarvoor via de gemeenteraad nodig is zullen we kritisch volgen!!

Tot zover de ontwikkelingen die ons bezig houden! <<

"Nature is everywhere, we just need to learn to see it"

Emma Marris

Gewildgroe staat voor gewenste spontane vegetatie; hét stadsgroen van de toekomst. Er worden enorme bedragen besteed aan het verdelgen van spontane vegetatie en tegelijkertijd aan het in stand houden van aangeplant groen. Gewildgroe is een beweging. Wij zien 'onkruid' niet als een probleem, maar als partner.

Gehoornde klaverzuring © Arend Hoogeveen

Sluit je aan bij de plantsoenrevolutie!

Living Pavement tegels (zie foto links) bieden ruimte aan gewildgroe. Door een stoeptegels te vervangen door een Living Pavement tegel laat je zien dat wilde planten mooi, nuttig en welkom zijn en zorg je voor betere regenwater-infiltratie en meer biodiversiteit. Draag je steentje bij en laat de natuur de rest doen! <<

INTEGRALE ONKRUIDBESTRIJDING VOLGENS 'DE PUNT METHODE'

DE JUISTE MACHINE OP
DE JUISTE PLEK EN COMBINEER!

GEEN GIF MEER NODIG!

RED-GREEN®

- CO² neutraal
- Geen fossiele brandstof meer zoals LPG
- Gebruikt biomassa om mee te 'branden'
- Voor grootschalig werk

KANT BRAND STEKER®

- 5x per jaar strak gestoken grasrand
- Geen afvalkosten
- Lagere veegkosten
- Reinigende werking

BLUE-GREEN®

- CO² neutraal
- Elektrisch rijden
- Geen fossiele brandstof meer zoals diesel, maar biomassa
- Heet water 98°C
- Geen overlast, herrie en/of stof
- Eenvoudige techniek
- Voor kleinschalig werk

MACHINAAL VEGEN

- Dulevo 5000 D
- Euro 5 met Adblue
- Super fijnstoffilters
- Heel zuinig met waterverbruik
- Razend snel

- 'DE PUNT METHODE' IS GOEDKOPER DAN SPUITEN ALS JE ALLES EERLIJK MEETELT!
- GOED TOEPASBAAR MET INZET SW-MEDEWERKERS EN MENSEN MET EEN AFSTAND TOT DE ARBEIDSMARKT (SROI).
- GEEN RESISTENTE SOORTEN EN NIET WEERSGEVOELIG.

Groen-aannemingsbedrijf
Punt B.V.

Chroomstraat 1d • 3067 GN Rotterdam • Telefoon: (010) 420 60 26 • E-mail: info@groen-puntbv.nl • www.groen-puntbv.nl

WOONING
airconditioning

Airconditioning
Luchtbehandeling
Serverruimte koeling

Weg en Bos 120, 2661 GX Bergschenhoek, **Tel.: 010 - 512 10 17**
Fax: 010 - 512 09 64, info@wooningairco.nl, www.wooningairco.nl

www.wooningairco.nl

Indien onbestelbaar retour: Hoeksekade 164, 2661 JL Bergschenhoek

MB 127 purperkoet © Chris van Rijswijk

MB 128 kokmeeuw © Chris vn Rijswijk

Mystery Bird

Chris van Rijswijk

MB127 Purperkoet

En daar is hij dan opeens, de purperkoet! Was er een paar dagen geleden al eentje ontdekt bij Kinderdijk, nu was het de beurt aan het Rottemeregebied. Jenny van Dorland vond hem op een parkeerplaats in Zevenhuizen. Later verplaatste de vogel zich naar het Rottemeregebied waar hij door vele vogelaars werd bezocht. Ook de dagen erna trok menig vogelaar naar het 'blauwe kippetje'. De purperkoet is een vogel van zuidelijk Europa die het, al dan niet gesteund door introductieprojecten, goed doet en uitbreidt naar het noorden. De purperkoet was dan ook te verwachten als nieuwe soort voor Nederland, maar vind hem maar eens. Daarom: petje af voor Jenny!

MB128 Kokmeeuw

De kokmeeuw is een broedvogel in ons werkgebied. Deze geinige meeuw kom je elke dag wel een keer tegen in onze regio. Toch zien we het verenkleed van de kokmeeuw die op de foto staat niet heel vaak. De vogel op de foto is in zijn juveniele kleed. Dit verenkleed draagt hij maar een korte periode, namelijk als ze het nest verlaten tot september/oktober. Dan ruien ze een deel van hun veren en belanden zo in hun eerste winterkleed. Ze zijn dan niet meer zo bruin als op de foto.

Bijgaand 2 nieuwe foto's. Je kunt je oplossing naar mij mailen (cdvrijswijk@gmail.com) of zelf de antwoorden onthouden. De oplossing staat in het volgende nummer. Kijk ook eens op mijn website: www.birdshooting.nl

MB 129 © Chris van Rijswijk

MB 130 © Chris van Rijswijk